

Raportul trimestrial de evaluare a stabilității financiare

TRIMESTRUL I, 2025

Ca urmare a analizelor și studiilor efectuate la situația de la finele trimestrului I 2025 de către Departamentul Stabilitate Financiară, s-a constatat un nivel adecvat de reziliență la risc al sectorului bancar, caracterizat de următoarele dimensiuni ale riscurilor:

- indicele de stres financiar a înregistrat valoarea de 0,43, sub pragul de stres stabilit de 0,51;
- patru bănci au acumulat scorul necesar pentru a fi identificate drept societăți de importanță sistemică (de tip O-SII);
- sectorul bancar a înregistrat un indice general de vulnerabilitate de -0,46, sub pragul de vulnerabilitate (zero);
- riscul de contagiune directă este apreciat ca „scăzut”, considerând că ponderea majoră a plasărilor interbancare sunt deținute în băncile din străinătate;
- după numărul instituțiilor interconectate, rețeaua interbancară este relativ concentrată, mai multe bănci autohtone deținând plasări într-un număr restrâns de bănci străine;
- cazuri de concentrare sectorială sporită a creditelor nu au fost identificate;
- expunerea băncilor față de instituțiile financiar nebancare a crescut cu 107,9 mil. MDL sau 3,2% comparativ cu trimestrul IV 2024, însumând 3 515,6 mil. MDL, ceea ce a reprezentat echivalentul a 4,0% din portofoliul total al băncilor, 100% din creditele acordate către IFN-uri fiind clasificate în categorii de risc performante;
- conform opiniei băncilor, exprimate în cadrul sondajului privind creditarea bancară, standardele de creditare s-au menținut constante în cazul creditelor acordate societăților nefinanciare, și s-au relaxat ușor în cazul creditelor acordate populației; totodată, cererea de credite a înregistrat o majorare din partea societăților nefinanciare, și o majorare ușoară din partea populației;
- volumul total al creditelor imobiliare noi acordate pe parcursul trimestrului I 2025 a înregistrat o creștere semnificativă cu 120,3% față de perioada similară a anului

Cuprins:

Indicele de stres financiar.....	3
Societățile de importanță sistemică (O-SII).....	4
Contagiunea interbancară	6
Concentrarea sectorială a portofoliilor băncilor	7
Expunerile băncilor față de sectorul financiar-nebancar	8
Sondajul privind creditarea bancară.....	10
Calitatea creditelor	12
Creditarea bancară a populației	13
Evoluția indicatorilor orientați pe debitori	14
Sectorul imobiliar	16
Sondajul privind comportamentul financiar al populației.....	20
Sondajul privind comportamentul financiar al societăților nefinanciare.....	21
Rezultatele testărilor la stres	23
Lista de abrevieri.....	25
Anexe.....	26

precedent, dar o descreștere cu 9,6% comparativ cu trimestrul precedent și la finele trimestrului analizat a însumat valoare de 2 852,2 mil. MDL;

- volumul total al creditelor de consum noi acordate pe parcursul trimestrului I 2025 a consemnat o creștere cu 35,8% față de perioada similară a anului precedent, dar o scădere cu 0,9% față de trimestrul precedent și a însumat valoarea de 3 591,2 mil. MDL;
- soldul creditelor expirate aferente debitorilor-persoane juridice, a scăzut cu 9,3% până la 934,4 mil. MDL, în timp ce soldul creditelor expirate ale debitorilor-persoane fizice a crescut cu 13,3%, înregistrând valoarea de 582,1 mil. MDL;
- ponderea creditelor expirate ale debitorilor-persoane fizice s-a majorat până la valoarea de 1,6% (+0,1 puncte procentuale față de trimestrul precedent) din totalul creditelor acordate persoanelor fizice. În același timp, ponderea creditelor expirate ale debitorilor-persoane juridice a scăzut la valoarea de 1,8% (-0,4 puncte procentuale față de trimestrul precedent) din totalul creditelor acordate persoanelor juridice;
- 73,0% din creditele noi acordate persoanelor fizice pe parcursul trimestrului I 2025 au înregistrat raportul dintre serviciul datoriei și venituri (RSDV) sub 40% și 93,1% un RSDV sub limita de 55%, conform datelor raportate de bănci;
- 93,4% din creditele noi ale persoanelor fizice în trimestrul I 2025 au fost acordate cu raportul dintre credite și garanții (RCG) sub 80%, conform datelor raportate de bănci;
- indicele prețului bunurilor imobile rezidențiale (RPPI), calculat în baza prețurilor de ofertă, în trimestrul I 2025 a înregistrat valoarea de 211,7%*, fiind în creștere cu 18,4% față de trimestrul IV 2024 și cu 35,4% față de trimestrul I 2024;
- riscul de credit rămâne principalul risc la care sunt expuse băncile;
- în cadrul analizei de senzitivitate a ratei fondurilor proprii la înrăutățirea calității creditelor, ramura care ar avea cel mai mare impact asupra erodării ratei fondurilor proprii, în condițiile creșterii creditelor neperformante conform standardelor prudențiale, ar fi creditele acordate pentru imobile/procurarea și construcția acestora;
- băncile se mențin pe o poziție rezistentă în raport cu riscul de lichiditate, având rezerve solide de active lichide pentru a face față situațiilor de criză; potențiale deficite de lichiditate se atestă doar în cele mai severe scenarii cu o plauzibilitate respectiv mai redusă de materializare.

* Valoarea în comparație cu media anului 2019

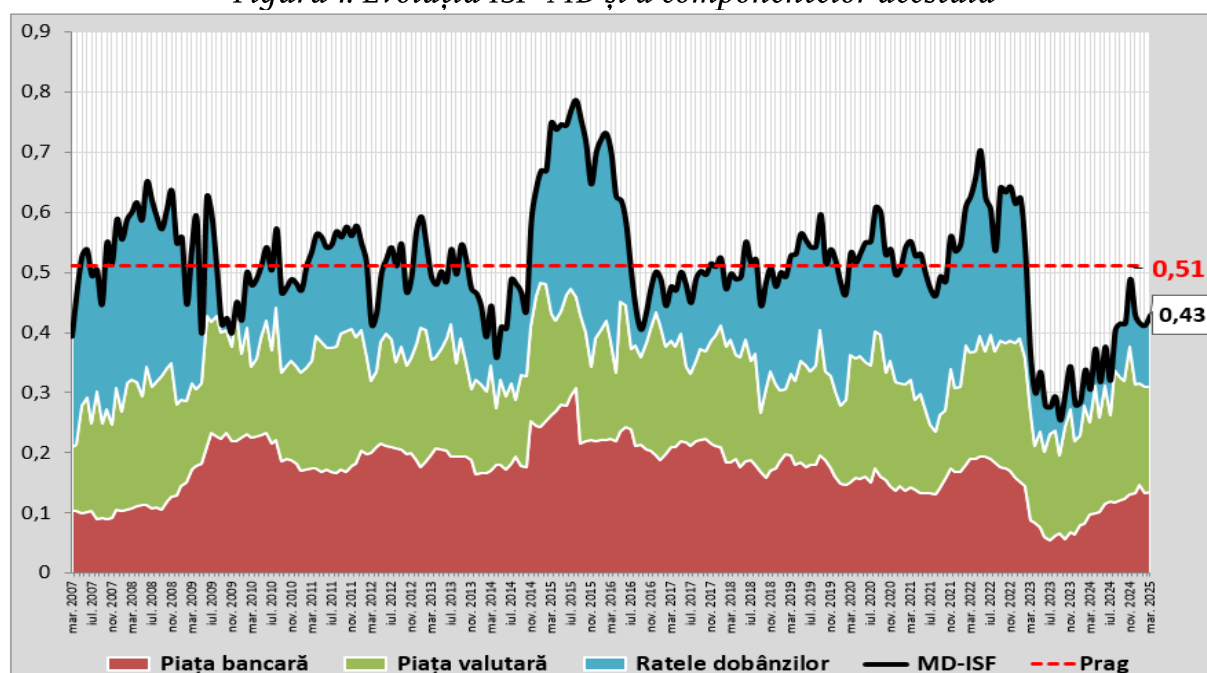
Indicele de stres financiar

Obiectivul indicelui de stres financiar (ISF) este de a măsura starea actuală de instabilitate în sistemul financiar redată prin existența (sau absența) unor fricțiuni, tensiuni sau stres. Această stare de instabilitate este captată prin intermediul unei singure măsurii statistice, respectiv valoarea indicelui la un moment dat. ISF reprezintă un instrument de identificare a acumulărilor de riscuri sistemice în sectorul financiar în vederea îndeplinirii obiectivelor intermediare ale [Strategiei privind politica macroprudențială](#).

ISF pentru Republica Moldova a fost actualizat cu cele mai recente date – martie 2024. Pragul, în funcție de care se stabilește dacă MD-ISF este în regim de stres sau non-stres (conform metodei Threshold VAR), s-a schimbat față de luna precedentă, valoarea acestuia fiind de 0,51.

La situația din 31.03.2025, ISF a înregistrat valoarea de 0,43 (Figura 1 și 2). În raport cu perioada similară a anului precedent, valoarea indicelui a consemnat o dinamică nefavorabilă, înregistrând o majorare cu 0,12. Această evoluție s-a produs, din contul înrăutățirii subcomponentelor care captează stresul financiar pe toate segmentele indicelui: *piața ratelor dobânzilor, piața bancară și piața valutară*.

Figura 1. Evoluția ISF-MD și a componentelor acestuia

Următoarele variabile au avut un impact **negativ** asupra stresului financiar:

- micșorarea diferenței dintre *rata dobânzii la depozite și rata dobânzii la credite* cu 1,9 puncte procentuale;
- descreșterea *lichidității curente*¹ cu 10,3 puncte procentuale;
- deprecierea medie lunară cu 0,26 a cursului valutar MDL/EUR;
- scăderea cu 0,8% a soldului depozitelor la termen în valori reale.

Tendința nefavorabilă a indicelui de stres financiar a fost **parțial temperată** de variabilele:

- scăderea cu 0,8 puncte procentuale a *reducerilor pentru pierderi la credite*;
- reducerea cu 2,4 unități a volatilității cursului valutar.

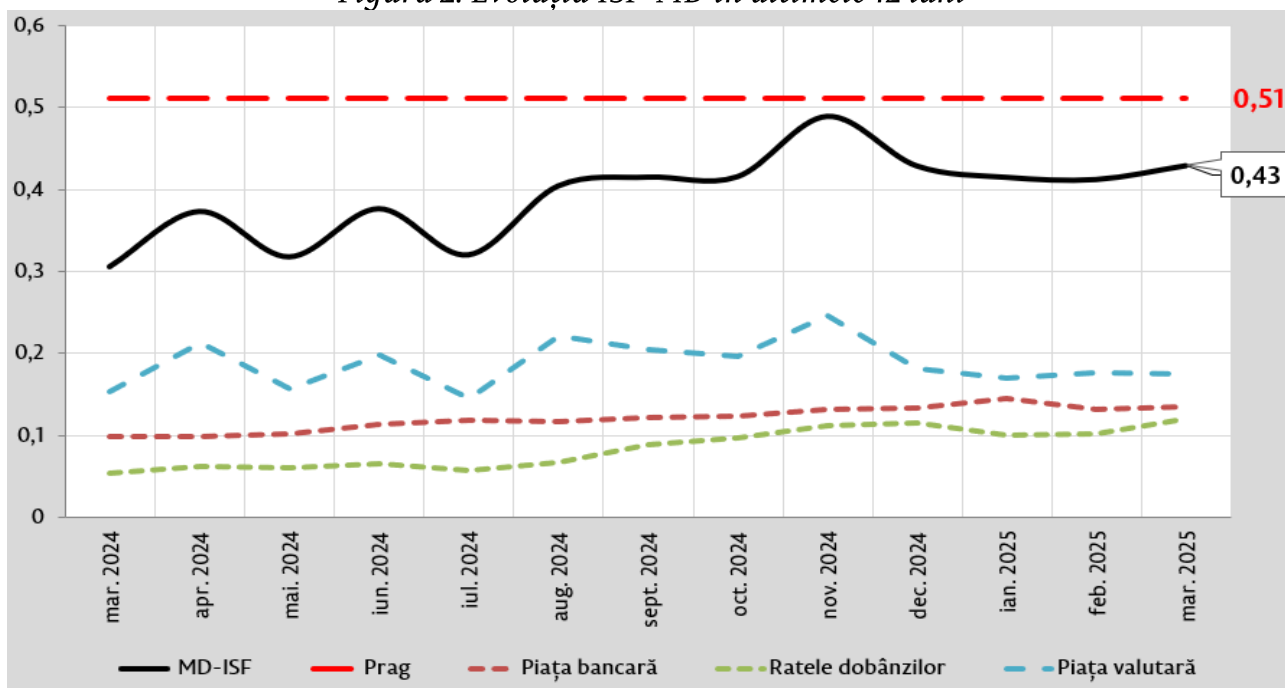
¹ Raportul dintre activele lichide și totalul activelor

- sporirea cu 0,03 puncte procentuale a diferenței dintre rata VMS și CHIBOR la 3 luni.

Pe parcursul lunii martie 2025, ISF a crescut cu 0,02 comparativ cu luna precedentă. Subcomponentele care captează stresul pe piața ratelor dobânzilor și piața bancară au înregistrat o dinamică ascendentă, în timp ce subcomponenta valutară a temperat dinamica lunară a indicelui.

Subcomponenta *piața ratelor dobânzilor* a avut cel mai mare impact asupra dinamicii ISF, din contul diminuării cu 0,3 puncte procentuale a diferenței dintre *rata dobânzii la depozite și rata dobânzii la credite*, dar și a sporirii diferenței dintre rata VMS și CHIBOR la 3 luni cu 0,4 puncte procentuale. În cazul subcomponentei bancare, influența negativă asupra indicelui a fost generată de diminuarea cu 1,7% în valori reale a *soldului depozitelor la termen* și descreșterea cu 1,9 puncte procentuale a lichidității curente. În același timp, scăderea cu 0,1 a *reducerilor pentru pierderi la credite* a avut un impact favorabil asupra ISF. Subcomponenta piața valutară nu a consemnat modificări semnificative în perioada analizată, cu excepția variabilei *aprecierea cursului valutar MDL/USD* care a înregistrat un ritm mai lent de creștere.

Figura 2. Evoluția ISF-MD în ultimele 12 luni

Societățile de importanță sistemică (O-SII)

La situația din 31.03.2025, conform [Metodologiei](#) în vigoare², au fost identificate patru bănci care au acumulat un scor ce a depășit pragul de importanță sistemică stabilit în mărime de 425 puncte (Tabelul 1), fiind recunoscute drept societăți de importanță sistemică.

² Metodologia de identificare a societăților de tip O-SII din Republica Moldova, aprobată prin Hotărârea Comitetului executiv nr.71/2023

Tabelul 1. Scorul sistemic acumulat de bănci la situația de la finele trimestrului I 2025

Denumirea băncii	Mărimea amortizorului O-SII stabilită conform HCE al BNM nr. 115/2025
BC „MAIB” S.A.	1,5%
BC „Moldindconbank” S.A.	1,0%
B.C. „VICTORIABANK” S.A.	0,5%
OTP Bank S.A.	0,5%
„FinComBank” S.A.	-
B.C. „COMERTBANK” S.A.	-
B.C. „EXIMBANK” S.A.	-
B.C. „ProCredit Bank” S.A.	-
B.C. „ENERGBANK” S.A.	-
BC „EuroCreditBank” S.A.	-

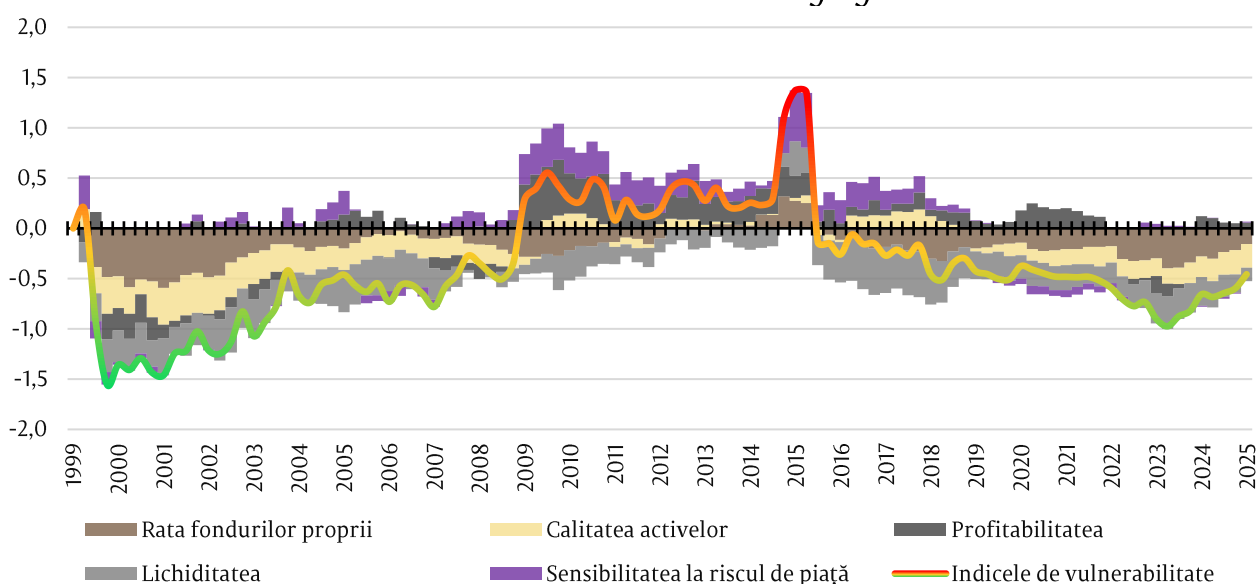
Pe baza scorului agregat de importanță sistemică, B.C. „MAIB” S.A. continuă să ocupe prima poziție în sistemul bancar din Republica Moldova, justificând aplicarea unei rate a amortizorului pentru instituții de importanță sistemică (O-SII) de 1,5%. Pe pozițiile următoare se situează B.C. „Moldindconbank” S.A. cu rata amortizorului de 1,0%, OTP Bank S.A. și B.C. „VICTORIABANK” S.A. cu o rată a amortizorului de 0,5%.

Vulnerabilitatea sectorului bancar

Indicele de vulnerabilitate bancară este o măsură utilizată pentru a evalua gradul de acumulare a riscurilor în bănci individuale și în sectorul bancar per ansamblu prin prisma îndeplinirii obiectivelor intermediare ale Strategiei privind politica macroprudențială. Indicele măsoară susceptibilitatea băncilor la riscuri financiare, evaluând factori precum lichiditatea, adecvarea capitalului, expunerea la riscuri de piață și profitabilitatea, în scopul identificării timpurii a potențialelor dezechilibre sistemice.

La sfârșitul trimestrului I 2025, indicele de vulnerabilitate s-a menținut sub pragul de vulnerabilitate³, semnalând un grad redus al riscurilor evaluate (Figura 3).

Figura 3. Dinamica indicelui general de vulnerabilitate a sectorului bancar cu contribuțiile fiecărui subindice la indicele agregat

³ O valoare a indicelui general de vulnerabilitate egală cu 0 reprezintă pragul de vulnerabilitate.

Astfel, sectorul bancar a înregistrat un indice general de vulnerabilitate de (-0,46), cu o majorare de 0,14, urmare a creșterii indicilor la categoriile *lichiditate* (+0,31), *rata fondurilor* (+0,25), *sensibilitate la riscul de piață* (+0,12) și *profitabilitate* (+0,03).

La nivel individual, toate băncile înregistrează scoruri sub pragul stabilit pentru indicii de vulnerabilitate.

Contagiunea interbancară

Identificarea legăturilor interbancare, limitarea efectului de contagiune și diminuarea acumulării de riscuri sistemice are loc conform obiectivului intermediar al Strategiei privind politica macroprudențială.

În continuarea evoluțiilor din perioada precedentă, analiza efectuată pentru trimestrul I 2025 indică un nivel scăzut al riscului de contagiune directă în sectorul bancar autohton, considerând că ponderea majoră a plasărilor interbancare sunt deținute în băncile din străinătate.

Soldul total al plasărilor nete⁴ în sectorul bancar autohton a constituit 1,5 mil. MDL la finele perioadei analizate, ceea ce reprezintă 0,01% din soldul total al plasărilor nete. Volumul redus al plasărilor interbancare, dar și numărul mic al acestora indică asupra unui nivel scăzut al contagiunii directe în cadrul sectorului bancar autohton.

Rezultatele testării la stres (Scenariul I⁵) nu au identificat cazuri potențiale de insolvabilitate (1/4 din nivelul minim de adecvare a fondurilor proprii, conform art. 22 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor), ca urmare a simulării contagiunii prin canalul plasărilor interbancare efectuate în băncile autohtone. Indicele de contagiune⁶ al băncilor prezintă valori reduse, cuprinse între 0,003 și 0,004, ceea ce confirmă impactul nesemnificativ direct, pe care îl poate avea falimentul unei bănci asupra celorlalte bănci locale.

Plasările brute ale băncilor din Republica Moldova în bănci străine, pentru trimestrul I 2025, au constituit 13 138,1 mil. MDL sau 7,6% din total active pe sector. În comparație cu trimestrul precedent, plasările brute au înregistrat o creștere cu 16,9%. Se constată o concentrare a plasărilor în băncile rezidente din Germania, Franța, Italia, Spania, Austria (volumul total brut al acestora ajungând la 11 863,0 mil. MDL sau 89,7% din plasările totale în bănci străine).

Din punctul de vedere al rețelei de interconexiuni, băncile de importanță sistemică din Republica Moldova dețin un portofoliu de plasări interbancare diversificat.

Prezența unui sold semnificativ de plasamente interbancare externe ale băncilor din Republica Moldova indică asupra abordării prudente în diversificarea riscului de contrapartidă prin investirea surselor financiare în instituții cu un rating înalt acordat de agenții internaționale, totodată, măbind gradul de expunere la factori externi cum ar fi cursul valutar, riscurile politice din jurisdicțiile externe.

Concomitent cu mijloacele plasate în băncile străine, băncile au atras mijloace bănești cu soldul total de 1 084,7 mil. MDL sau 0,6% din totalul activelor la data analizată,

⁴ Plasările interbancare nete reprezintă suma mijloacelor plasate de bănci, la nivel individual, mijloacele plasate de o bancă fiind compensate cu mijloacele atrase de bancă de la aceeași contraparte.

⁵ Scenariul I de stres presupune nerambursare de către banca debitoare a mijloacelor atrase de la banca creditoare. Urmare a simulării impactului nerambursării (treccerii la pierderi și, respectiv, reducerii din cuantumul fondurilor proprii), se verifică dacă vreo bancă devine insolubilă și dacă urmează efectul de cascadă (second-round effect).

⁶ Indicele de contagiune reprezintă rata medie de pierderi a fondurilor proprii ale altor bănci, în cazul falimentului băncii respective.

preponderent de la băncile de dezvoltare internațională (BEI, BERD, CEB) și de la Banca Comercială Română (România). Au fost atrase mijloace bănești în volum de 90,1 mil. MDL de la Alef-Bank (Federația Rusă) și 90,3 mil. MDL de la Intesa Sanpaolo S.p.A (Italia).

A fost estimat impactul simultan al neîncasării mijloacelor plasate în top-3 contrapărți străine (Scenariul II⁷). Rezultatele testării la stres au identificat risc de contagiune externă care ar conduce la potențiala nerespectare a cerinței minime a ratei fondurilor proprii de 10% de către patru bănci. De menționat că, contrapartidele străine dispun de rating investițional înalt, ceea ce diminuează potențialul risc de contagiune prin calea plasărilor respective.

Astfel, sectorul bancar autohton se află în poziție net creditoare în raport cu contrapartidele de peste hotare. În acest sens, băncile sunt mai mult susceptibile la efecte de contagiune externă, decât la exercitarea contagiunii asupra contrapartidelor din străinătate.

În vederea monitorizării riscurilor potențiale de contagiune, cauzate de evoluțiile nefavorabile la nivel de țară, a fost simulat impactul nerambursării plasărilor deținute într-un stat (Scenariul III⁸). Astfel, ca urmare a simulării Scenariului III, au fost identificate trei bănci care nu ar respecta cerința minimă a ratei fondurilor proprii totale de 10%. Cu toate acestea, jurisdicțiile reprezintă economii avansate, cu un rating investițional ridicat, ceea ce reduce probabilitatea materializării unei evoluții adverse.

Concentrarea sectorială a portofoliilor băncilor

Monitorizarea concentrării sectoriale este efectuată în vederea identificării potențialei acumulări de risc sistemic aferent concentrării expunerilor sectoriale întru realizarea obiectivului intermediar al politicii macroprudențiale privind limitarea concentrărilor de expuneri directe și indirecte.

Măsurarea concentrării sectoriale a băncilor s-a efectuat prin utilizarea indicilor Herfindahl-Hirschman (HHI⁹) și Herfindahl-Hirschman ajustat la risc (HHIrisk¹⁰). Pentru aprecierea nivelului de concentrare, se utilizează doi indicatori: limita de concentrare maximal admisibilă¹¹ și pragul de concentrație sporită¹².

Ca urmare a analizei efectuate, la situația din 31.03.2025, nu au fost identificate semnale de concentrare sectorială excesivă. Toate băncile înregistrează valori reduse și medii ale indicatorilor selectați, situându-se cu mult sub limita de concentrare maximă admisibilă.

La sfârșitul trimestrului I 2025, valoarea HHI pentru sectorul bancar a constituit 0,1444, în descreștere cu 0,4% față de trimestrul precedent și în creștere cu 1,0% față de anul precedent. Această evoluție a fost determinată, în principal, de micșorarea ponderii creditelor acordate ramurilor cu pondere semnificativă în portofoliu total, în mare parte, ramura agricultură și comerț. Conform analizei efectuate, băncile înregistrează valori individuale ale HHI, situate între 0,0991 și 0,3084, fiind în descreștere ușoară în comparație cu trimestrul precedent.

⁷ Scenariul II de stres presupune falimentul primelor 3 contra-părți în care băncile au efectuat cel mai mare volum al plasamentelor.

⁸ Scenariul III de stres presupune falimentul concomitent a tuturor contrapărților dintr-o țară.

⁹ Indicatorul HHI atribuie fiecărui sector același risc, totodată nu se ține cont de dimensiunile sectoarelor și contribuția acestora la produsul economic agregat.

¹⁰ Indicatorul HHIrisk permite să ia în calcul riscul specific fiecărei ramuri de activitate, reieșind din nivelul creditelor neperformante conform standardelor prudențiale (cu restanțe la plata principalului sau a dobânzii peste 90 zile) pentru fiecare ramură.

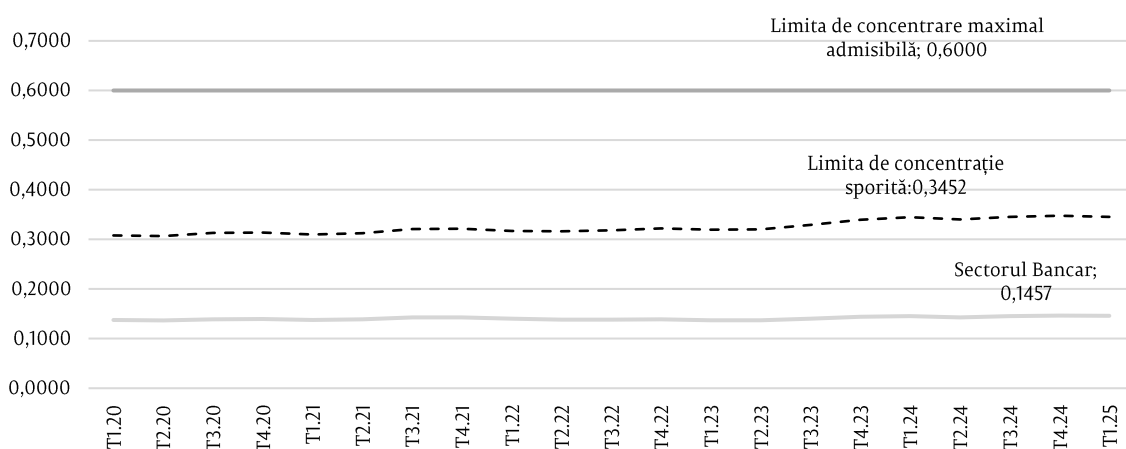
¹¹ Cel mai înalt nivel al HHI_{risk} înregistrat de vre-o bancă, care nu s-a soldat cu lichidarea sau intervenția statului în banca respectivă.

¹² Media istorică a distanței dintre cel mai concentrat portofoliu bancar și concentrarea întregului sector bancar, aplicată la concentrarea sectorului bancar pentru perioada curentă.

HHIrisk înregistrează valori mai ridicate comparativ cu HHI. Nivelul indicatorului pentru sectorul bancar, în trimestrul de raportare, a constituit 0,1457, în descreștere cu 0,5% față de trimestrul precedent și în creștere cu 0,3% față de anul precedent. În același timp, valoarea indicatorului continuă a fi plasată semnificativ sub limita de concentrare maximă admisibilă (0,6) (Figura 4).

Rata creditelor neperformante, conform standardelor prudențiale, a înregistrat o scădere față de trimestrul precedent, în cazul creditelor acordate ramurilor agricultură cu 2,0 puncte procentuale ajungând la valoarea de 3,9% și industriei alimentare cu 0,2 puncte procentuale, ajungând la valoarea de 2,8%, iar pentru creditele acordate industriei energetice, pentru procurarea și construcția imobilului și instituțiilor financiare nebancare rata creditelor neperformante a rămas neschimbată, menținându-se la un nivel de 0%.

Figura 4. Evoluția HHI_{risk} pe sector

Expunerile băncilor față de sectorul financiar-nebancar

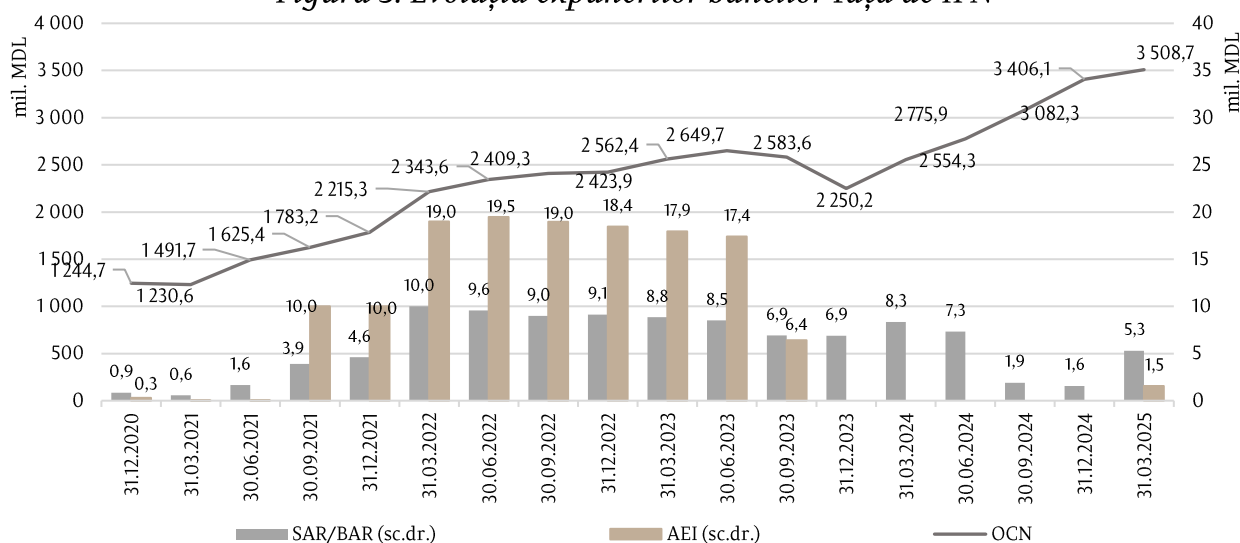
Analiza expunerilor bancare față de sectorul instituțiilor financiare nebancare (IFN) este efectuată de Departamentul Stabilitate Financiară, în vedere identificării riscului de contagiune intrasectorială prin prisma obiectivului intermediar al Strategiei privind politica macroprudențială aferent limitării concentrărilor de expuneri directe și indirecte.

Pe parcursul trimestrului I al anului 2025, băncile și-au majorat cu 2,7% soldul creditelor acordate mediului financiar nebancar, ajungând la suma de 3 582,7 mil. MDL, reprezentând 4,1% din totalul portofoliului băncilor (-0,2 puncte procentuale față de trimestrul precedent și +0,1 puncte procentuale față de anul precedent).

În trimestrul I al anului 2025, băncile au acordat IFN 267 de credite, însumând 3 515,6 mil. MDL, ceea ce a reprezentat echivalentul a 4,0% din portofoliul total al băncilor (-0,2 puncte procentuale față de trimestrul precedent și +0,1 puncte procentuale față de anul precedent). Expunerea directă a sectorului bancar față de IFN, comparativ cu trimestrul IV 2024, a crescut cu 107,9 mil. MDL sau cu 3,2% (Figura 5).

Este important de menționat că la situația analizată 100% din creditele acordate către IFN-uri sunt clasificate în categorii de risc performante.

Figura 5. Evoluția expunerilor băncilor față de IFN

Soldul creditelor acordate de bănci organizațiilor de creditare nebanară (OCN) a înregistrat o creștere cu 102,6 mil. MDL sau 3,0% față de trimestrul precedent și cu 37,4% față de perioada similară a anului precedent, atingând nivelul de 3 508,7 mil. MDL. De asemenea, volumul creditelor noi acordate pe parcursul trimestrului analizat a înregistrat o majorare comparativ cu trimestrul anterior, totalizând 233,3 mil. MDL.

La finele trimestrului I al anului 2025, în portofoliile băncilor au existat trei credite cu sold total de 1,5 mil. MDL acordate asociațiilor de economii și împrumut (AEÎ) și 12 credite cu sold total de 5,3 mil. MDL acordate unei societăți de asigurări și reasigurări (SAR) și la șapte brokeri de asigurări și reasigurări (BAR).

Tabloul de riscuri pentru sectoarele OCN, AEÎ și asigurări

Cu referire la tabloul de riscuri pentru **sectorul OCN** (Anexa 1), pentru trimestrul I 2025, se constată menținerea unei situații stabile din punct de vedere cantitativ, indicatorii analizați înregistrând variații moderate în jurul mediei pieței. Totodată, se remarcă o ușoară creștere anuală a împrumuturilor contractate de la bănci.

Cu referire la tabloul de riscuri pentru sectorul **AEÎ** (Anexa 1), se observă o stabilizare a numărului AEÎ, fapt ce sugerează o tendință de consolidare a pieței. Sectorul înregistrează o creștere anuală semnificativă a numărului membrilor, concomitent cu o scădere a numărului beneficiarilor de împrumuturi. În același timp, valoarea medie a depunerilor atrase a scăzut semnificativ, ceea ce în combinație cu creșterea deja menționată a numărului membrilor, sugerează o strategie de creștere extensivă a sectorului AEÎ. Soldul creditelor neperformante, conform standardelor prudențiale, a scăzut comparativ cu perioada similară a anului precedent, în același timp cu o creștere a valorii medii a împrumutului, ceea ce reprezintă un semnal pozitiv care arată o îmbunătățire a calității portofoliului de împrumuturi. Un alt fenomen observat este scăderea puternică a depunerilor pe termen scurt (sub un an), influențată de o creștere cu 90% a depunerilor cu scadența de 1-3 ani.

Cu referire la tabloul de riscuri pentru sectorul **asigurări** (Anexa 2), pentru trimestrul I 2025, se observă că volumul activelor rămâne considerabil mai ridicat comparativ cu

media istorică, influențat în special de creșterea activelor din sectorul asigurărilor generale. De asemenea, rămâne ridicat volumul primelor de asigurare pentru culturile agricole, ceea ce indică o creștere a popularității acestui tip de asigurări. Un alt fenomen observat este o scădere a ratei de lichiditate în cazul asigurărilor de viață, însă acest fenomen rămâne sub pragul de alertă de 2 deviații standard. Restul indicatorilor oscilează în jurul mediilor istorice.

Sondajul privind creditarea bancară

În scopul determinării condițiilor de finanțare și profilului de risc al sistemului financiar-bancar din Republica Moldova, Banca Națională a Moldovei derulează trimestrial Sondajul privind creditarea bancară¹³.

În conformitate cu rezultatele sondajului privind creditarea bancară, pe parcursul trimestrului I 2025, **standardele de creditare aplicate societăților nefinanciare s-au menținut constante** (procentul net al băncilor¹⁴ de 0%). Evoluția înregistrată s-a poziționat peste nivelul așteptărilor expuse de către respondenți în cadrul iterației anterioare a sondajului (4%). La menținerea nivelului constant al standardelor de creditare au contribuit, în special, presiunea concurenței și toleranța riscului. Pentru trimestrul următor, respondenții **anticipează o înăsprire** a standardelor de creditare aplicate societăților nefinanciare (-15%) (Figura 6).

În perioada analizată, conform răspunsurilor agregate ale respondenților, **cererea de credite din partea societăților nefinanciare** a înregistrat o **majorare** (procentul net al băncilor de 38%), situându-se peste nivelul prognozat de către respondenți, în cadrul iterației precedente a sondajului (21%). Majorarea cererii pentru credite din partea societăților nefinanciare a avut loc pe fundalul creșterii preferințelor societăților de a efectua investiții în capitalul circulant și capitalul fix, a refinanțării datoriei/restructurării/renegocierii. Pentru trimestrul următor, respondenții **anticipează o majorare ușoară** a cererii pentru credite din partea societăților nefinanciare (procentul net al băncilor de 12%) (Figura 7).

Conform informațiilor oferite de respondenți, în trimestrul I 2025, în sectorul bancar au fost înregistrate 5 853 de cereri de acordare a creditelor din partea societăților nefinanciare, toate fiind depuse în format fizic, și 4 971 de cereri acceptate.

Conform categoriei creditului solicitat, în trimestrul I al anului 2025, ponderile cele mai mari în total cereri primite din partea societăților nefinanciare, o dețin cererile primite pentru următoarele ramuri ale creditelor: credite în domeniul comerțului (32,5%), credite acordate persoanelor fizice care practică activitatea de întreprinzător (16,3%), credite în domeniul agriculturii (14,9%).

Pe categorii de credite, ponderile cele mai mari ale cererilor respinse. în total cereri primite pe fiecare sector. au fost înregistrate în cazul cererilor pentru creditele din domeniul serviciilor (32,5%), domeniul construcțiilor (30,6%) și agricultura (23,7%).

¹³ În scopul determinării condițiilor de finanțare și profilului de risc al sistemului financiar-bancar din Republica Moldova, Banca Națională a Moldovei derulează trimestrial Sondajul privind creditarea bancară, cu participarea a 11 bănci.

¹⁴ Diferența dintre ponderile băncilor care au răspuns privind o evoluție pozitivă și ponderile băncilor, care au răspuns privind o evoluție negativă a indicatorului. Ponderile se stabilesc în baza cotei de piață a activelor deținute de bancă la situația respectivă.

Figura 6. Evoluția trimestrială a standardelor de creditare aplicate societăților nefinanciare

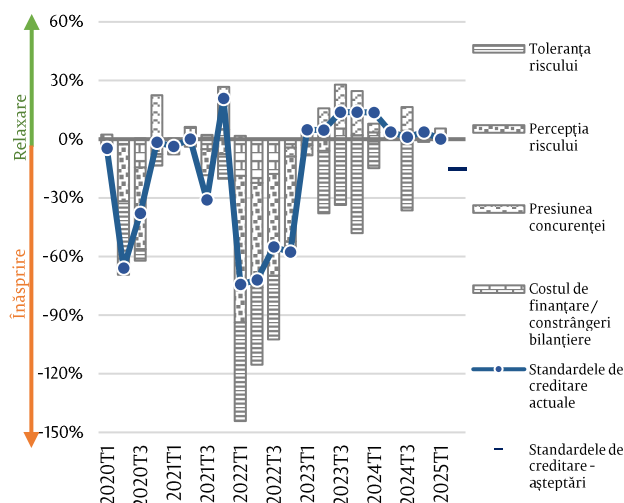
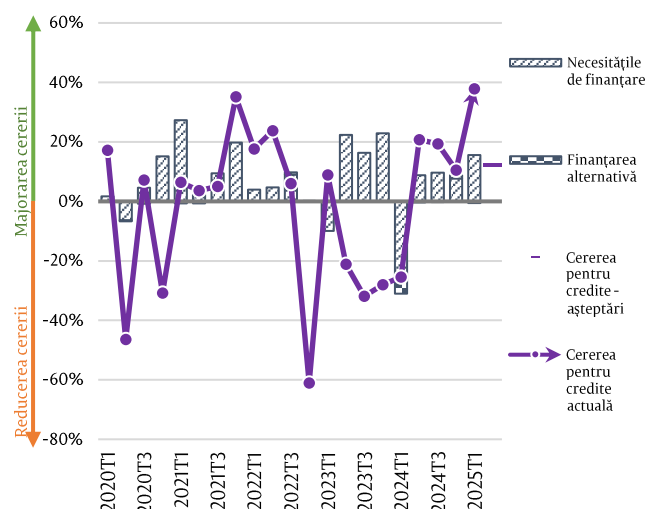

Figura 7. Evoluția trimestrială a cererii pentru credite din partea societăților nefinanciare

Cu referire la **standardele de creditare aplicate populației**, pe parcursul trimestrului I 2025, conform opiniei respondenților, acestea **s-au relaxat ușor** (procentul net al băncilor de 5%), fiind sub nivelul așteptărilor expuse de către respondenți în cadrul iterației anterioare a sondajului (41%). Menținerea relaxării ușoare a standardelor de creditare a fost determinată de factori precum costurile de finanțare, percepția riscului și presiunea concurenței. Pe parcursul trimestrului următor, respondenții **anticipează o relaxare ușoară** a standardelor de creditare aplicate populației (procentul net al băncilor de 5%) (Figura 8).

Pe parcursul trimestrului IV 2024, **cererea pentru credite** din partea populației înregistrează o **majorare ușoară** (procentul net al băncilor de 26%), fiind, totodată, peste nivelul așteptărilor exprimate de respondenți în iterația precedentă a sondajului (8%). Evoluția cererii populației este condiționată, în principal, de perspectivele pieței locuințelor, inclusiv evoluția anticipată a prețurilor, nivelul general al ratelor de dobândă, finanțarea internă pentru procurarea imobilului din economii/avans, încrederea consumatorilor. Pentru trimestrul următor, respondenții **anticipează o majorare ușoară** a cererii pentru credite din partea populației (procentul net al băncilor de 14%) (Figura 9).

Conform informațiilor oferite de respondenți, pe parcursul trimestrului I al anului 2025, în sectorul bancar, din partea populației, au fost înregistrate în format fizic 47 286 de cereri de credite aplicate și 28 222 acceptate, iar în format electronic 117 628 aplicate (dublu față de trimestrul anterior) și 39 711 acceptate.

Conform categoriei creditului solicitat, ponderea cea mai mare în totalul cererilor de credite primite în format fizic din partea populației o dețin cererile pentru creditele de consum (79,0%), în timp ce creditele acordate pentru procurarea sau construcția imobilului și creditele în alte domenii reprezintă 5,7% și 15,2%, respectiv. În cazul cererilor depuse în format electronic, creditele de consum înregistrează o pondere de 98,5%, pe când creditele acordate pentru procurarea sau construcția imobilului – 0,2% și creditele în alte domenii – 1,3%.

Ponderea cererilor respinse în total cereri primite în format fizic pe fiecare categorie, pentru creditele consum a constituit 40,0%, iar pentru creditele imobiliare – 36,9%.

Similar pentru creditele în format online, ponderea cererilor respinse a constituit pentru creditele de consum 66,2%, iar pentru ipotecare 75,1%.

Figura 8. Evoluția trimestrială a standardelor de creditare pentru creditele acordate populației

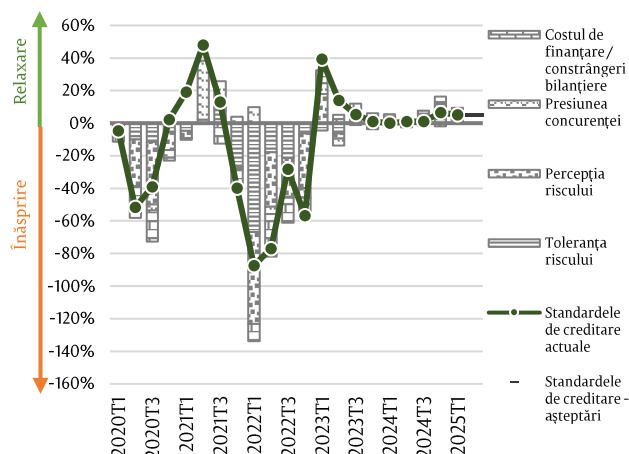
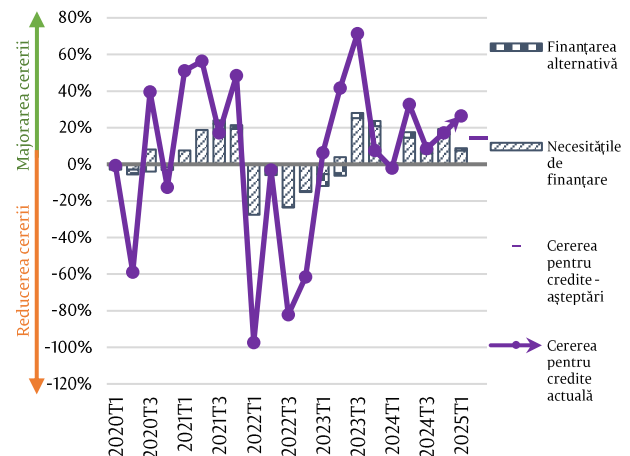

Figura 9. Evoluția trimestrială a cererii pentru credite din partea populației

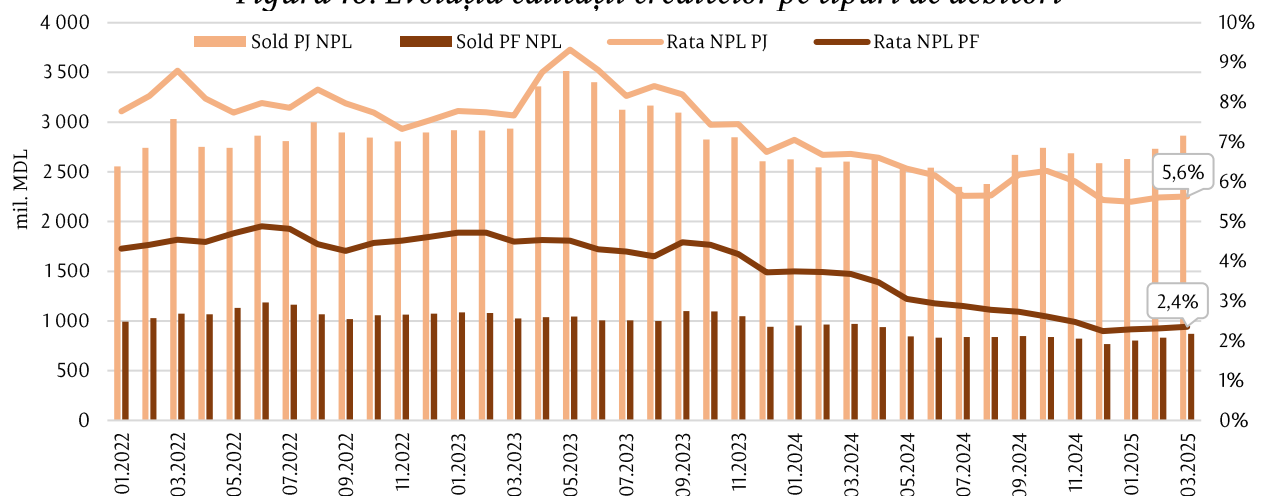

Calitatea creditelor

În trimestrul I 2025, rata creditelor neperformante conform cerințelor prudențiale a crescut cu 0,1 puncte procentuale comparativ cu trimestrul precedent, până la nivelul de 4,3%, dintre care rata NPL a creditelor acordate persoanelor juridice s-a majorat la nivelul de 5,6% (+0,1 puncte procentuale), iar rata NPL a creditelor acordate persoanelor fizice s-a majorat până la 2,4% (+0,1 puncte procentuale) (Figura 10).

Soldul total al creditelor clasificate în categoriile neperformante¹⁵ a crescut cu 11,4% comparativ cu trimestrul precedent. Această tendință a fost determinată de creșterea soldului creditelor neperformante ale persoanelor fizice cu 13,7%, concomitent cu creșterea soldului creditelor neperformante ale persoanelor juridice cu 10,7%.

Figura 10. Evoluția calității creditelor pe tipuri de debitori

*Rata NPL a fost calculată conform cerințelor prudențiale.

¹⁵ Conform Regulamentului cu privire la clasificarea activelor și angajamentelor condiționale, aprobat prin HCA al BNM nr.231 din 27.10.2011

Referitor la dinamica creditelor expirate¹⁶, în trimestrul analizat față de trimestrul precedent, soldul creditelor expirate s-a diminuat cu 1,7% până la 1 516,5 mil. MDL, dintre care soldul creditelor expirate ale debitorilor-persoane juridice, a scăzut cu 9,3% până la 934,4 mil. MDL, în timp ce soldul creditelor expirate ale debitorilor-persoane fizice a crescut cu 13,3%, înregistrând valoarea de 582,1 mil. MDL.

Ponderea creditelor expirate ale debitorilor-persoane fizice s-a majorat până la valoarea de 1,6% (+0,1 puncte procentuale față de trimestrul precedent) din totalul creditelor acordate persoanelor fizice. În același timp, ponderea creditelor expirate ale debitorilor-persoane juridice a scăzut la valoarea de 1,8% (-0,4 puncte procentuale față de trimestrul precedent) din totalul creditelor acordate persoanelor juridice (Figura 11). Calitatea portofoliului de credite de consum și imobiliare, reflectată prin rata creditelor expirate și rata de neperformanță prudențială, este ilustrată în Figura 12.

Figura 11: Evoluția creditelor expirate (30+ zile restanță)

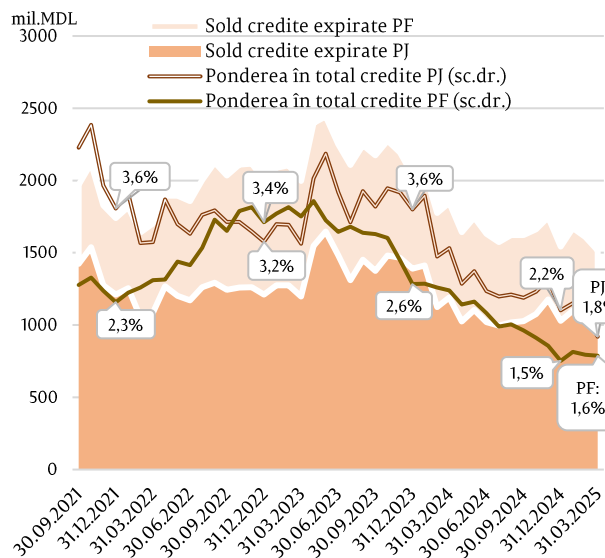
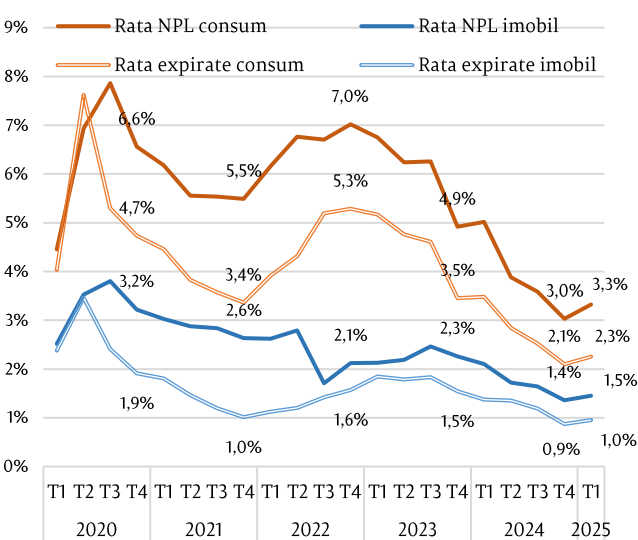

Figura 12: Calitatea creditelor de consum și imobiliare

Cu referire la tabloul de riscuri pentru sectorul **populație** (Anexa 3) se constată o creștere considerabilă a portofoliului de credite bancare acordate persoanelor fizice, datorată extinderii semnificative a volumului de credite ipotecare noi oferite de bănci. Totodată, rata NPL înregistrează o creștere cu 0,1 puncte procentuale comparativ cu trimestrul precedent, până la 2,4%.

Creditarea bancară a populației

Volumul creditelor noi acordate total pe sector pe parcursul trimestrului I 2025, a însumat 19 432,0 mil. MDL și a înregistrat o creștere cu 44,5% față de perioada similară a anului precedent, ca urmare a creșterii creditării persoanelor fizice cu 63,1% și a persoanelor juridice cu 36,7% față de trimestrul I 2024.

Volumul total al creditelor imobiliare noi acordate pe parcursul trimestrului I 2025 a înregistrat o creștere semnificativă cu 120,3% față de perioada similară a anului precedent, dar o descreștere cu 9,6% comparativ cu trimestrul precedent și la finele trimestrului analizat a însumat valoarea de 2 852,2 mil. MDL.

¹⁶ Credite la care a fost înregistrată întârziere la plata dobânzii sau a principalului de cel puțin 30 de zile

Figura 13. Evoluția creditelor noi și a soldului creditelor pentru imobil acordate persoanelor fizice, mil. MDL

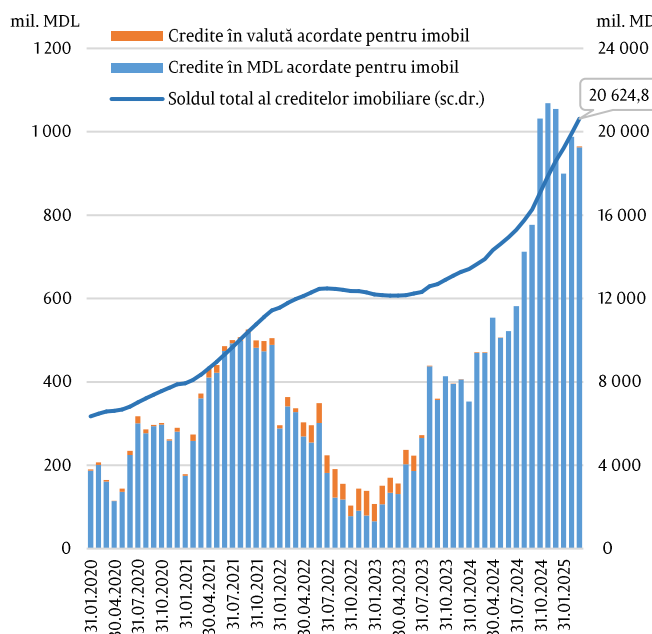
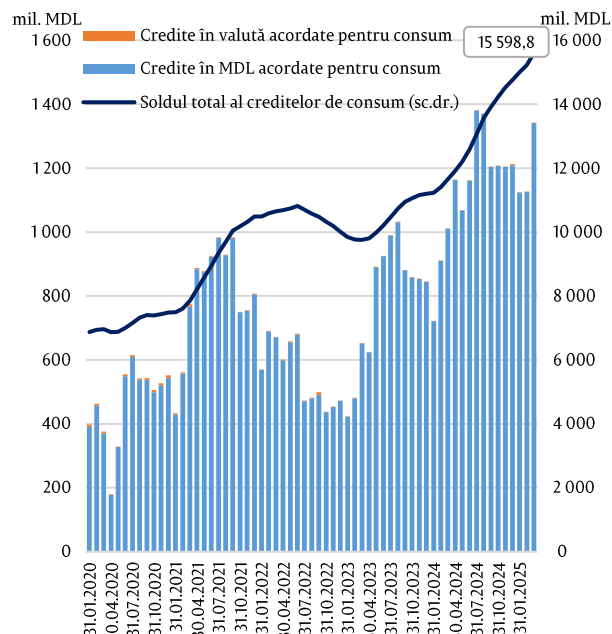

Figura 14. Evoluția creditelor noi și a soldului creditelor pentru consum acordate persoanelor fizice, mil. MDL

Soldul creditelor acordate pentru procurarea/construcția imobilului la situația din 31.03.2025 a înregistrat o creștere cu 48,4% față de perioada similară a anului precedent sau cu 10,8% comparativ cu trimestrul precedent și constituie 20 624,8 mil. MDL, iar ponderea soldului creditelor acordate pentru procurarea/construcția imobilului în totalul portofoliului bancar a ajuns la 23,5% în trimestrul analizat. Pe parcursul trimestrului I 2025, ponderea creditelor imobiliare noi acordate în valută și atașate la cursul valutei a constituit 0,1% din volumul total al creditelor imobiliare noi acordate (Figura 13).

Volumul total al creditelor de consum noi acordate pe parcursul trimestrului I 2025, a crescut cu 35,8% față de perioada similară a anului precedent, dar în scădere cu 0,9% față de trimestrul precedent, însumând 3 591,2 mil. MDL. Creditarea de consum în valută înregistrează o pondere de 0,02% în volumul total al creditelor de consum acordate pe parcursul trimestrului I 2025. La finele lunii martie 2025, soldul total al creditelor de consum la nivel de sector bancar a atins valoarea de 15 598,8 mil. MDL, în creștere cu 33,8% față de perioada similară a anului precedent sau cu 5,7% față de trimestrul precedent (Figura 14).

Evoluția indicatorilor orientați pe debitori

În scopul realizării obiectivelor politicii macroprudențiale definite în Strategia privind politica macroprudențială, Departamentul Stabilitate Financiară evaluează trimestrial riscul de discrepanță dintre prețurile imobilelor și creditele pentru investiții imobiliare (raportul dintre credite și garanții (RCG)), precum și riscul îndatorării excesive și al presiunii semnificative la deservirea creditelor de către populație (raportul dintre serviciul datoriei și venituri (RSDV)).

Pe parcursul trimestrului I 2025, se observă menținerea concentrată a distribuției ponderii creditelor noi acordate persoanelor fizice pentru indicatorul RSDV în tranșa 35-40%. Totodată, se observă că 20,1% din creditele noi acordate au fost clasificate în

intervalul 40-55%, care este admisibil pentru debitorii cu un venit ce depășește de două ori salariul mediu pe economie. La fel, se observă o pondere de 2,4% în intervalul 55-70% care este peste limita RSDV stabilită conform cadrului de reglementare privind creditarea responsabilă, dar se încadrează în limita de 70%, stabilită conform programului guvernamental „Prima Casă” (Figura 15).

Figura 15. Distribuția ponderii creditelor noi acordate persoanelor fizice în trimestrul analizat pe intervale ale RSDV

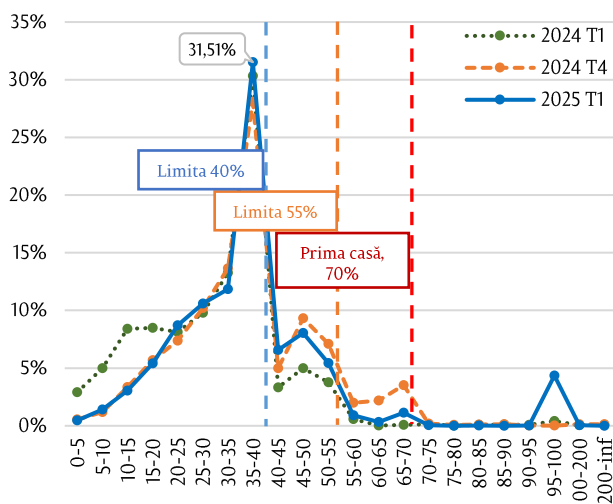
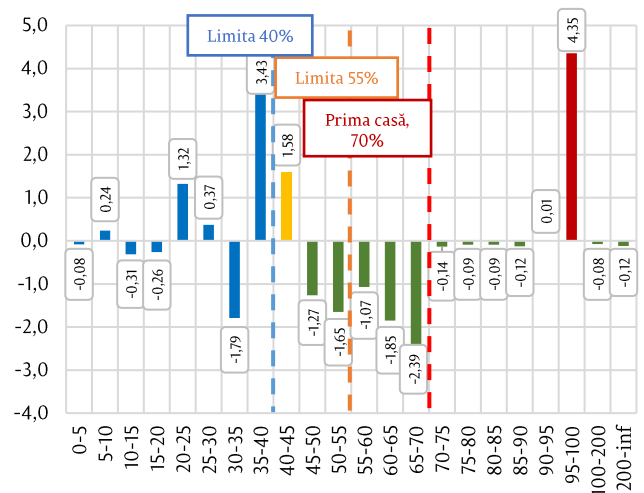

Figura 16. Distribuția ponderii creditelor noi acordate persoanelor fizice: diferența pe tranșe ale RSDV față de trimestrul anterior (puncte procentuale)

Astfel, comparativ cu trimestrul precedent, se observă o creștere a ponderii creditelor noi acordate pe tranșele 5-10%, 20-30%, 35-45% și 90-100%, cea mai mare creștere fiind cu 4,4 puncte procentuale pe tranșa 95-100%. Pentru tranșele 0-5%, 10-20%, 30-35%, 45-90% și 100-inf se observă o descreștere, cea mai mare fiind de 2,4 puncte procentuale în tranșa 65-70% (Figura 16).

În trimestrul de referință, 73,0% din creditele noi acordate persoanelor fizice au înregistrat un RSDV sub 40% și 93,1% un RSDV sub limita de 55%.

Figura 17. Distribuția ponderii creditelor noi acordate persoanelor fizice pe intervale ale RCG

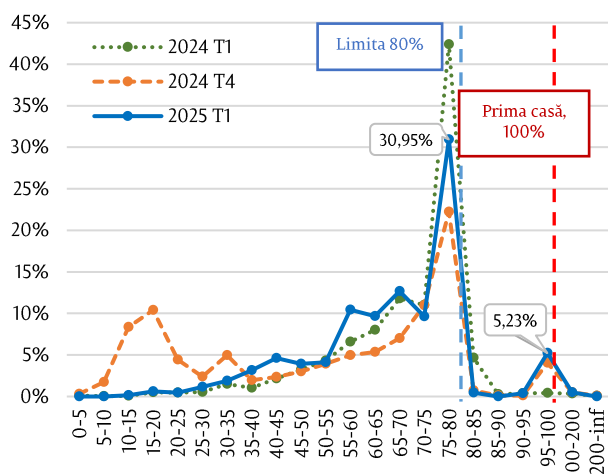
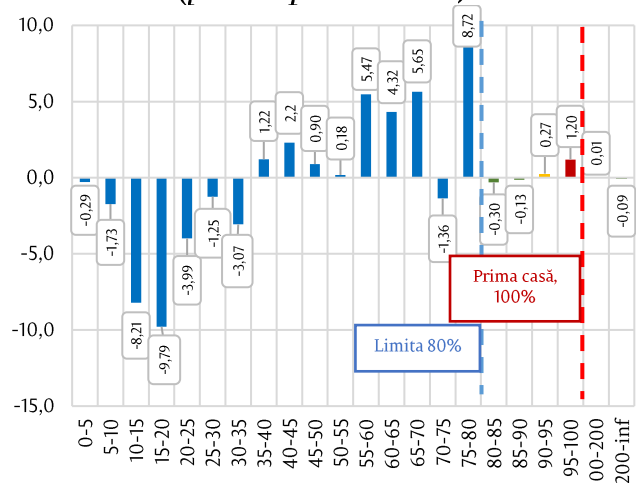

Figura 18. Distribuția ponderii creditelor noi acordate persoanelor fizice: diferența pe tranșe ale RCG față de trimestrul anterior (puncte procentuale)

Distribuția ponderii creditelor noi acordate pentru indicatorul RCG își menține concentrarea în tranșa 75-80%, concomitent cu o pondere de 6,1% în intervalul 80-100%, care se încadrează în limita stabilită conform programului „Prima Casă” (Figura 17).

Astfel, comparativ cu trimestrul precedent, se observă o descreștere pentru tranșele 0-35%, 70-75%, 80-90%, 200-inf., cea mai mare descreștere fiind cu 9,8 puncte procentuale în tranșa 15-20%. Pentru tranșele 35-70%, 75-80% și 90-200% se observă o creștere, cea mai mare fiind de 8,7 puncte procentuale în tranșa 75-80% (Figura 18).

În trimestrul de referință, 93,4% din creditele noi acordate persoanelor fizice au înregistrat un RCG sub 80%.

Sectorul imobiliar

În trimestrul de raportare a fost înregistrată accelerarea creșterii prețurilor de ofertă pentru imobilele rezidențiale. Acest fenomen este caracteristic atât pentru piața secundară, cât și pentru cea primară.

Numărul total al tranzacțiilor cu bunuri imobile¹⁷ înregistrate în trimestrul I 2025 a fost în scădere atât pe segmentul rezidențial, cât și pe cel nerezidențial. Aceeași dinamică se observă pentru tranzacțiile de vânzare-cumpărare în cazul ambelor segmente. Numărul ipotecilor asigurate cu imobil a înregistrat, de asemenea, o scădere comparativ cu trimestrul precedent.

Volumul total de autorizații pentru construcții emise la nivel național a scăzut puternic comparativ cu perioada similară a anului 2024 și comparativ cu trimestrul precedent, atât pentru sectorul rezidențial, cât și pentru cel nerezidențial. În ceea ce ține de mun. Chișinău, această dinamică este și mai accentuată, mai ales în raport cu trimestrul precedent.

Sectorul „Construcții” a contribuit negativ la creșterea PIB (-0,3%), în timp ce sectorul „Tranzacții imobiliare” a avut un impact favorabil de +1,1 la sută. Totodată, trimestrul raportat s-a caracterizat prin creșterea ponderii sectorului „Construcții” (+0,8 puncte procentuale) și a ponderii sectorului „Tranzacții imobiliare” (+1,3 puncte procentuale) în PIB față de trimestrul precedent (Figura 19).

În trimestrul IV 2024, indicele agregat al prețurilor în construcții¹⁸ a atins nivelul de 100,9%, fiind în creștere cu 0,2 puncte procentuale comparativ cu trimestrul III 2024 și cu 1,7 puncte procentuale comparativ cu trimestrul IV 2024 (Figura 20). Indicele prețurilor la lucrările de construcție-montaj a înregistrat valoarea de 101,8 %, iar cel al prețurilor la mașini și utilaje – 99,9 %.

¹⁷ Numărul total al tranzacțiilor calculat în baza datelor Instituției Publice „Cadastrul Bunurilor Imobile” este format din următoarele tipuri de tranzacții: (1) Vânzare-cumpărare; (2) Moștenire; (3) Donație-schimb; (4) Alte documente; (5) Ipotecă; (6) Locațiune; (7) Primare.

¹⁸ Indicele agregat al prețurilor în construcții este compus din indicele prețurilor la lucrările de construcții-montaj și indicele prețurilor la mașini și utilaje.

Figura 19. Ponderea sectoarelor "Construcții" și "Tranzacții imobiliare" în PIB

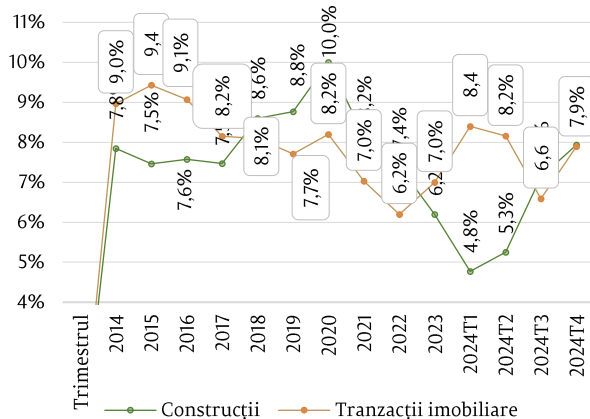
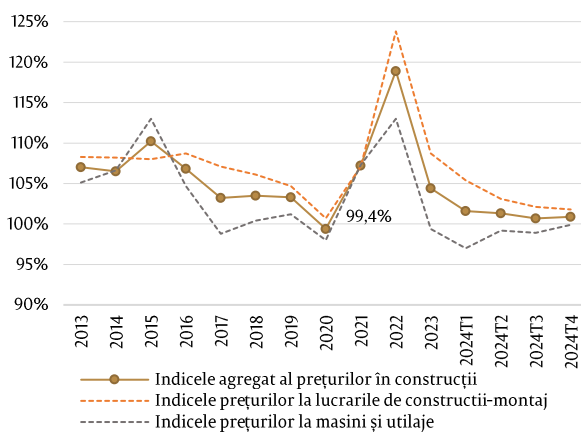

Figura 20. Evoluția indicelui de cost în construcții, 100%=față de anul precedent

Numărul autorizațiilor pentru construcții, emise pe parcursul trimestrului I 2025, a scăzut cu 21,8% comparativ cu perioada similară a anului precedent (-30,6% față de trimestrul precedent). În segmentul rezidențial au fost emise cu 17,2% mai puține autorizații comparativ cu trimestrul I 2024 (-29,4% comparativ cu trimestrul IV 2024) (Figura 21), iar în segmentul nerezidențial au fost emise cu 32,3% mai puține autorizații (-33,8% comparativ cu trimestrul IV 2024) (Figura 22).

Din punct de vedere regional, în cadrul segmentului rezidențial, se observă o scădere cu 25,9% comparativ cu trimestrul I 2024 (-32,1% comparativ cu trimestrul IV 2024) a numărului de autorizații acordate în mun. Chișinău. Totodată, se constată scăderea cu 10,9%, comparativ cu trimestrul I 2024, a numărului de autorizații acordate în alte regiuni ale Republicii Moldova (-27,7% comparativ cu trimestrul IV 2024).

Figura 21. Evoluția autorizațiilor pentru construcții rezidențiale în profil regional

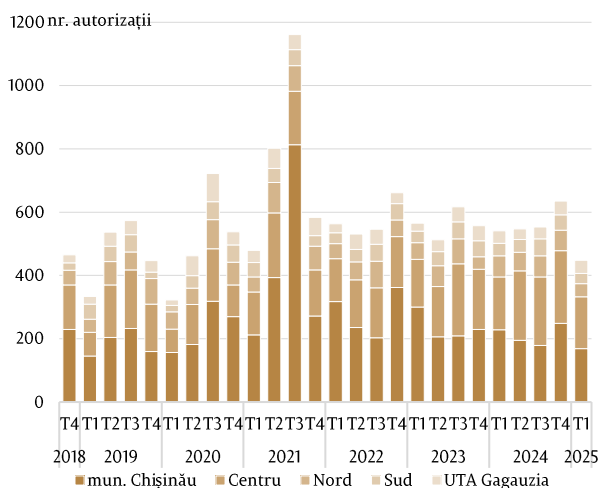
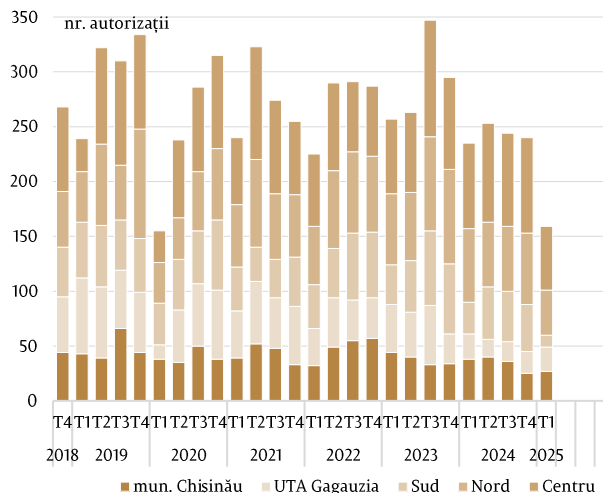

Figura 22. Evoluția autorizațiilor pentru construcții nerezidențiale în profil regional

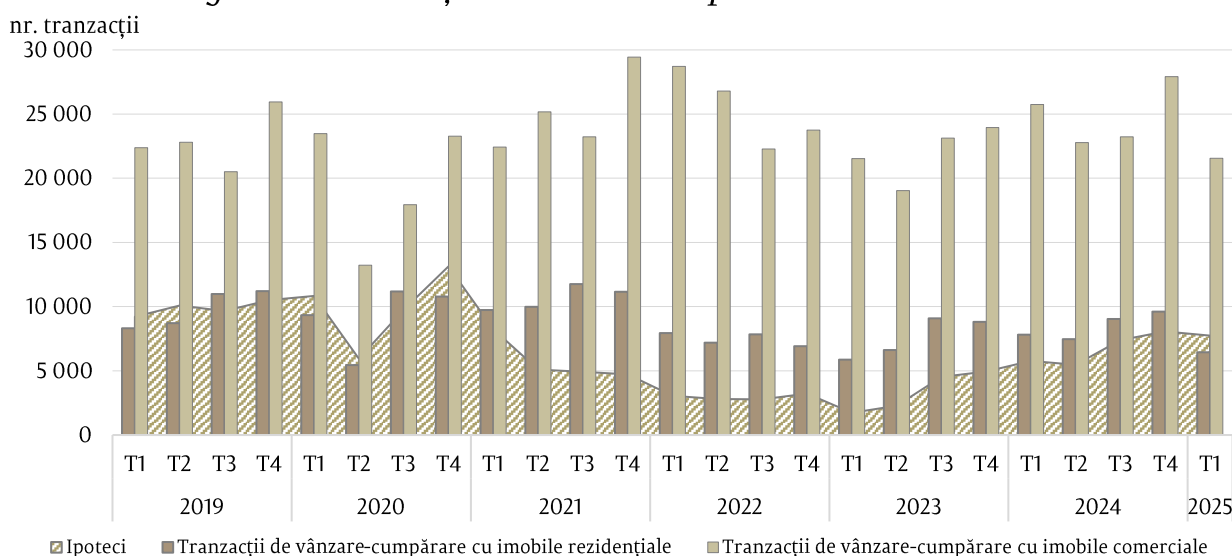

Trimestrul I 2025, s-a caracterizat prin scăderea numărului total de tranzacții cu bunurile imobile (-22,9%) față de trimestrul precedent (sau -5,8% comparativ cu trimestrul I 2024). Segmentul imobilelor rezidențiale a înregistrat o scădere cu 28,1% față de trimestrul precedent (-6,7% comparativ cu trimestrul I 2024). Segmentul imobilelor

nerezidențiale a înregistrat o diminuare cu 21,2% comparativ cu trimestrul precedent (-5,5% comparativ cu trimestrul I 2024).

În trimestrul analizat, se atestă o reducere cu 25,4% a numărului tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a imobilelor, comparativ cu trimestrul precedent (-16,6% comparativ cu trimestrul I 2024), fiind înregistrate 28 003 tranzacții. La nivel național, ipotecile reprezintă 27,6% din tranzacțiile imobiliare de vânzare-cumpărare înregistrate, fiind observată o creștere cu 6,1 puncte procentuale comparativ cu trimestrul precedent (+10,4 puncte procentuale comparativ cu trimestrul I 2024) (Figura 23). Totodată, în cazul mun. Chișinău, ipotecile constituie 32,6% din totalul tranzacțiilor de vânzare-cumpărare cu bunurile imobile din municipiu (+8,3 puncte procentuale comparativ cu trimestrul IV 2024, +14,2 puncte procentuale comparativ cu trimestrul I 2024).

Figura 23. Tranzacții de vânzare-cumpărare cu bunuri imobile

În mun. Chișinău sunt înregistrate 51,3% din numărul total pe țară a tranzacțiilor de vânzare-cumpărare cu imobile rezidențiale și 31,7% din numărul total pe țară a tranzacțiilor similare pentru imobilele nerezidențiale. În trimestrul I 2025, au fost înregistrate 6 839 tranzacții de vânzare-cumpărare cu imobile comerciale (-20,6% comparativ cu trimestrul IV 2024 și -1,0% comparativ cu trimestrul I 2024) și 3 305 tranzacții cu imobile rezidențiale (-37,7% comparativ cu trimestrul IV 2024 și -26,4% comparativ trimestrul I 2025) (Figura 24).

Cu privire la volumul contractelor de locațiune a bunurilor imobile, în trimestrul de raportare la Serviciul Fiscal de Stat, au fost înregistrate 7 464 contracte, în creștere cu 11,2% comparativ cu trimestrul IV 2024 (+14,0% comparativ cu trimestrul I 2024) (Figura 25).

Figura 24. Tranzacții de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile în mun. Chișinău

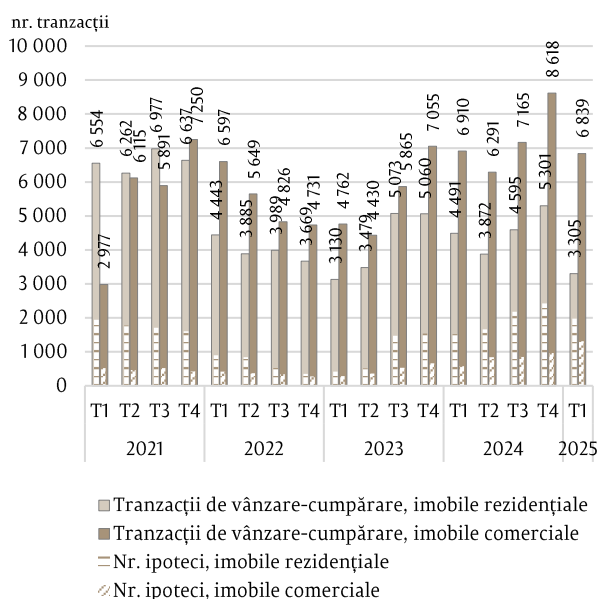
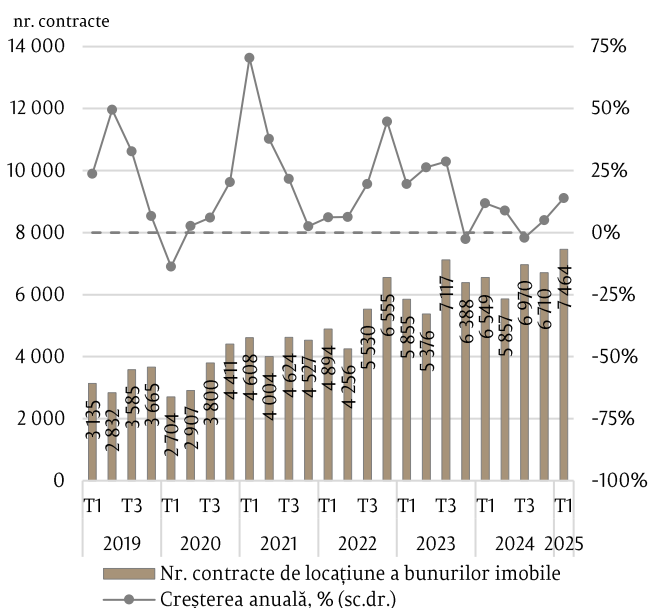

Figura 25. Volumul contractelor de locațiune a bunurilor imobile înregistrate la Serviciul Fiscal de Stat

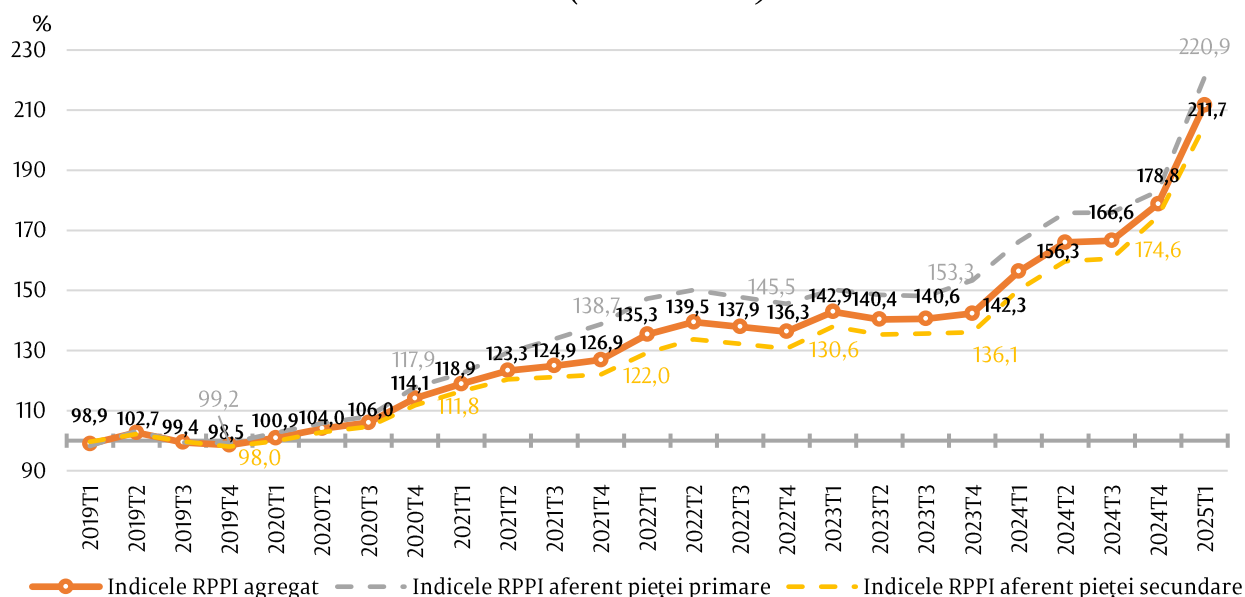

La finele trimestrului I 2025, prețul de ofertă pentru bunurile imobile rezidențiale din mun. Chișinău a înregistrat o creștere considerabilă comparativ cu trimestrul precedent (Figura 26). Indicele RPPI agregat, la situația de raportare, a constituit 211,7%, în creștere cu 18,4% față de trimestrul IV 2024 și cu 35,4% față de trimestrul I 2024.

Indicele RPPI aferent prețului de ofertă pentru bunurile imobile prezentate pe piața primară a înregistrat valoarea de 220,9%, în creștere cu 20,6% față de trimestrul IV 2024 și cu 32,9% față de trimestrul I 2024.

Indicele RPPI aferent prețului de ofertă pentru bunurile imobile din cadrul pieței secundare a înregistrat valoarea de 204,9%, în creștere cu 17,4% față de trimestrul IV 2024 și cu 36,3% față de trimestrul I 2024.

Figura 26. Evoluția indicelui prețurilor la imobilul rezidențial (RPPI) pentru mun. Chișinău, % (2019 = 100%)

La finele trimestrului IV 2024, creditarea sectorului construcțiilor a continuat tendința de creștere înregistrată la începutul anului 2024. Soldul creditelor acordate în ramura respectivă a crescut cu 79,4% față de finele trimestrului I 2024 (+3,2% comparativ cu trimestrul IV 2024). În condițiile respective, pe parcursul trimestrului IV 2024, rata creditelor neperformante conform standardelor prudențiale pentru sectorul construcțiilor a înregistrat o scădere, stabilindu-se la nivelul de 4,4% la finele perioadei de raportare (+0,9 puncte procentuale comparativ cu trimestrul precedent). Ca referință, soldul creditelor neperformante în totalul creditelor a crescut cu 0,2 puncte procentuale față de situația de la finele trimestrului precedent, constituind 4,3%, la finele lunii martie 2025.

Portofoliul de credite din sectorul bancar este asigurat în mărime de 42,2% cu garanții reale imobiliare, și anume cu „imobil rezidențial” – 24,0%, ”imobil comercial” – 15,3% și „teren” – 2,9%. Garanțiile reale mobile dețin o pondere de 21,7%.

Valoarea de ipotecă a gajurilor pentru toate băncile este suficientă pentru acoperirea creditelor. Gradul mediu pe sector de acoperire a creditelor cu garanții reale imobiliare constituie 125,7%.

Având în vedere datele disponibile din cadrul tabloului de riscuri pentru sectorul imobiliar (Anexa 4), dar și analiza efectuată la situația de la finele trimestrului I 2025, se constată anumite riscuri ce țin de supraaprecierea bunurilor imobile rezidențiale.

Departamentul Stabilitate Financiară va continua monitorizarea evoluțiilor din cadrul sectorului dat, iar la necesitate va evalua oportunitatea de calibrare a instrumentelor de politică macroprudențială la condițiile și riscurile existente.

Sondajul privind comportamentul financiar al populației

La finalul anului 2024, a fost efectuat sondajul privind comportamentul financiar al populației, incluzând un eșantion de 1029 persoane fizice. Sondajul a cuprins 45 de întrebări menite să acopere 4 dimensiuni: aspecte generale despre respondent, veniturile și sursa acestora, accesul și sursele de finanțare, locuința.

Principalele rezultate ale sondajului au fost:

- Distribuția veniturilor medii lunare relativ uniformă, cei mai mulți respondenți (29%) au declarat un venit între 5,0 și 10,0 mii MDL, ceea ce este sub salariul mediu lunar pe economie, 13% au declarat un salariu mai mic de 3,0 mii MDL, iar 19% dintre respondenți – un venit între 3,0 și 5,0 mii MDL.
- Venitul mediu lunar în ultimele 6 luni din 2024, nu a reflectat o evoluție pozitivă, astfel pentru 19% dintre respondenți acesta s-a diminuat, pentru 70% a rămas neschimbat, iar pentru 10% a crescut.
- 54% dintre respondenți anticipează că veniturile acestora vor rămâne la același nivel. În același timp, 50% dintre respondenți anticipează o creștere a cheltuielilor de bază.
- În cazul pierderii principalei surse de venit, 50% dintre respondenți au declarat că vor putea acoperi cheltuielile indispensabile pentru mai puțin de o lună.
- Gradul de economisire foarte scăzut, astfel doar 25% dintre respondenți au declarat că au reușit să facă economii în ultimele 6 luni din 2024.

- Majoritatea respondenților care au reușit să economisească preferă să își păstreze economiile în numerar (57%) sau într-un cont curent la bancă (46%).
- 31% dintre respondenți au răspuns că păstrarea economiilor la băncile din Republica Moldova este parțial sigură, 29% - sigură sau foarte sigură, 25% - nesigură sau foarte nesigură, iar 15% nu au dorit să răspundă.
- Respondenții s-au arătat în special îngrijorați de majorarea prețurilor pentru servicii comunale (88%), sănătatea lor și a celor apropiați (86%), majorarea prețurilor la produse alimentare (79%).
- Evaluând situația financiară a familiilor, 40% dintre respondenți au afirmat că dispun de suficiente mijloace doar pentru produse alimentare, dar insuficiente pentru haine, iar 36% au suficiente mijloace pentru produse alimentare și haine, dar nu își pot permite cumpărături de mare valoare.
- Aproape jumătate dintre respondenți (48%) au considerat că un venit lunar minim suficient pentru a se simți satisfăcuți de condițiile de trai din țară este de până la 15 mii MDL, 29% - între 15 și 25 de mii, iar 24% - peste 25 de mii MDL.
- 35% dintre respondenți au afirmat că au încredere moderată în sistemul financiar din Republica Moldova, 33% - puțină sau foarte puțină încredere, 8% - multă sau foarte multă încredere, iar 20% - nu au deloc încredere.
- Doar 33% dintre respondenți au apelat la surse de finanțare de la instituții de creditare, cel mai utilizat instrument fiind creditul de consum. În perioada următoare, 10% dintre respondenți s-au declarat interesați de a apela la o instituție de credit pentru finanțare.
- În procesul de creditare, cele mai importante aspecte sunt considerate condițiile de creditare, rapiditatea în acordarea împrumutului, taxele și comisioanele mici, relațiile personale cu instituția, experiența familiei sau prietenilor.
- Pentru mai mult de jumătate dintre respondenți (59%), creditele/împrumuturile contractate sunt o povară suportabilă.
- 23% dintre respondenți au declarat că s-au confruntat cu situația când nu au reușit achitarea în termen a plăților aferente creditului, din cauze precum creșterea cheltuielilor, pierderea serviciului sau micșorarea/reținerea salariului.
- Așteptările respondenților cu privire la nivelul general al prețurilor în următoarele 12 luni au fost următoarele: 36% au considerat că va crește ușor, 37% - va crește semnificativ, 14% - va rămâne la același nivel, iar 8% - va scădea ușor sau semnificativ.
- Dintre respondenții care locuiesc în propria locuință (82%), doar 6% au achiziționat-o apelând la un credit ipotecar.
- Ce ține de evoluția prețurilor la imobile, 72% dintre respondenți anticipează majorarea, 13% menținerea aceluiași nivel și doar 5% descreșterea prețurilor.

Sondajul privind comportamentul financiar al societăților nefinanciare

La finalul anului 2024, a fost efectuat sondajul privind comportamentul financiar al societăților nefinanciare, incluzând un eșantion de 383 de societăți. Sondajul a inclus 36 de întrebări menite să acopere 3 dimensiuni: aspecte generale despre respondent, rezultatele financiare ale societăților nefinanciare, accesul și sursele de finanțare.

Principalele rezultate ale sondajului au fost:

- În cazul a aproximativ 71% dintre societățile respondente, numărul de angajați nu s-a modificat pe parcursul ultimelor 6 luni din 2024, iar în cazul a 16% s-a diminuat.
- Principalele provocări anticipate de respondenți în următoarele 6 luni au fost: lipsa personalului calificat, creșterea costurilor de producție, reducerea numărului de clienți, creșterea concurenței, situația politică instabilă, scăderea puterii de cumpărare.
- 73% dintre societățile respondente au înregistrat profit în anul financiar precedent (2023), în timp ce 22% au înregistrat pierderi.
- Veniturile din vânzări în ultimele 6 luni din 2024 nu s-au modificat pentru 39% dintre respondenți, 32% dintre societăți au declarat că veniturile din vânzări s-au diminuat, iar în cazul a 26% acestea s-au majorat.
- Veniturile din vânzări, în ultimele 6 luni din 2024, pentru 58% dintre respondenți au fost obținute în proporție de 80-100% de pe piața locală, iar pentru 28% dintre respondenți – sub 50% de pe piața locală.
- Cererea pe piața internă, în ultimele 6 luni din 2024, nu s-a modificat pentru 49% dintre respondenți, în timp ce pentru 31% dintre respondenți, aceasta s-a diminuat.
- 38% dintre respondenții anticipează că cererea pe piața internă în următoarele 6 luni nu se va modifica, 27% - că se va majora, iar 26% - că aceasta se va diminua.
- Costurile de producție/servicii s-au majorat în ultimele 6 luni pentru 59% dintre respondenți, 35% afirmă că acestea nu s-au modificat, iar 4% că au scăzut.
- Pentru următoarele 6 luni, 66% dintre respondenți anticipează o majorare a costurilor de producție/servicii, 25% - o menținere la același nivel, iar 3% - o diminuare.
- Salariile angajaților societăților, conform răspunsurilor a 58% dintre respondenți nu s-au modificat, 40% susțin că s-au majorat, iar 2% declară o diminuare a acestora.
- Factorii principali care au determinat modificarea salariilor angajaților au fost: evoluțiile cererii pentru producție/servicii, modificarea cifrei de afaceri, legislația în domeniul muncii, politica fiscală.
- 49% dintre societățile respondente consideră că salariile angajaților se vor majora în următoarele 6 luni, în timp ce 41% anticipează că nu se vor modifica.
- Factorii principali ce vor determina modificările salariale în următoarele 6 luni în opinia respondenților sunt: legislația în domeniul muncii, modificările cifrei de afaceri, evoluția cererii pentru producție/servicii, politica fiscală.
- 42% dintre societățile respondente își pot acoperi din surse interne necesitățile de finanțare în proporție de 80% – 100%, iar 30% - mai puțin de 50%.
- În ultimele 6 luni din 2024, 93% dintre societăți au utilizat surse interne pentru finanțare. Suplimentar la sursele interne, societățile au utilizat în ultimele 6 luni și alte surse, precum: creditarea bancară (23%), overdraft și liniile de credit (17%), creditare nebancaară (9%), suport financiar de la stat sau raioane (6%).

- Referitor la finanțarea de la instituțiile de credit, 21% dintre respondenți au răspuns că beneficiază de finanțare, iar 79% nu beneficiază.
- Respondenții nu au apelat la finanțare externă din următoarele cauze: motivul suficienței resurselor interne și/sau lipsa necesității de a se împrumuta (62%), nedorința proprietarilor de a-și asuma datorii suplimentare (38%) și costurile prea mari ale resurselor externe (33%).
- 55% dintre respondenți au afirmat că au încredere moderată în sistemul financiar din Republica Moldova, 20% - puțină sau foarte puțină încredere, 17% - multă sau foarte multă încredere, iar 6% - nu au deloc încredere.
- Așteptările respondenților cu privire la nivelul general al prețurilor în următoarele 12 luni sunt: 54% consideră că va crește ușor, 25% - va crește semnificativ, 14% - va rămâne la același nivel, iar 4% - va scădea ușor sau semnificativ.

Rezultatele testărilor la stres

În scopul supravegherii prudențiale și atenuării impactului negativ a unei eventuale situații de criză, cauzată de falimentul unui sau mai multor grupuri mari de debitori al sectorului bancar din Republica Moldova, a fost realizată **testarea la stres privind falimentul grupurilor de debitori**.

Rezultatele testării arată că, în baza scenariilor simulate, nicio bancă nu va înregistra indicatorul ratei fondurilor proprii sub cerințele minime de 10% în cazul falimentului grupurilor incluse în studiu. Totodată, rezultatele scenariilor arată că băncile vor respecta în continuare și cerința OCR.

Expunerea băncilor față de 16 grupuri analizate, în trimestrul I 2025, a constituit 2 336,7 mil. MDL, în creștere față de sfârșitul trimestrului IV 2024 cu 139,2 mil. MDL sau +6,3%. Totodată, expunerile neperformante nete (credite neperformante conform cerințelor prudențiale care nu sunt acoperite de rezervele de capital) raportate la capitalul băncilor prezintă valori reduse de maximum 0,67% pentru un grup.

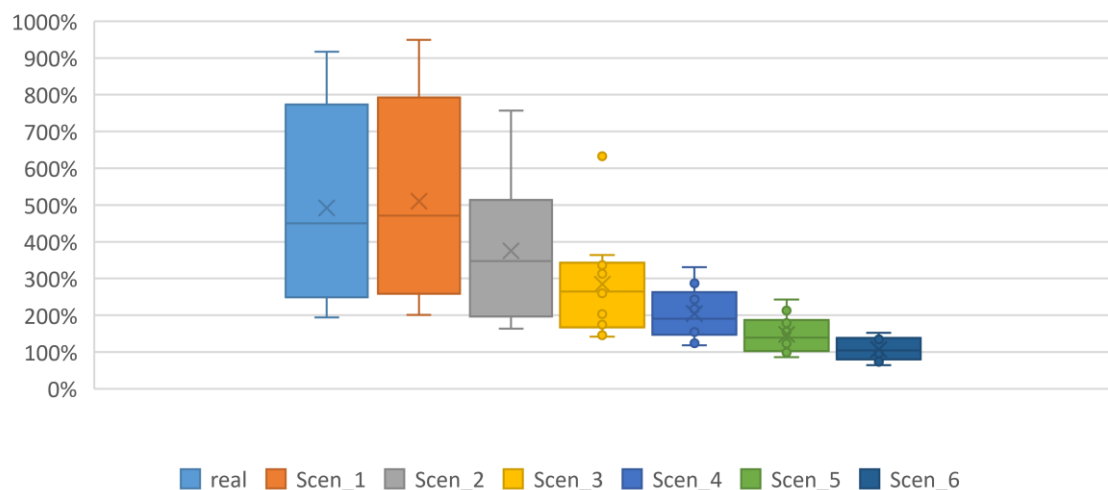
În vederea identificării riscurilor și atenuării impactului negativ al unei eventuale situații de criză în sectorului bancar, a fost efectuată **testarea la stres a lichidității în baza indicatorului de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR) a băncilor**. În cadrul testării la stres au fost simulate șase scenarii de testare la stres aferente riscului de lichiditate, cu nivel crescător de severitate. Pentru fiecare scenariu s-au utilizat parametri de stres individuali, aferenți marjei de ajustare (haircut), ieșirilor de lichiditate (outflows) și intrărilor de lichiditate (inflows). Severitatea scenariilor a fost calibrată în bază creșterii graduale a impactului de la primul scenariu (cel mai puțin sever) la cel de-al cincilea scenariu (cel mai sever). Parametrii de risc din al șaselea scenariu, în cazul ieșirilor de numerar, au fost calibrați în baza datelor istorice¹⁹, după cum urmează:

- **Depozite retail** – valoarea medie de retragere a depozitelor persoanelor fizice la vedere cu dobândă și fără dobândă, la percentila 99,95% a șirului de observații la nivel de bănci individuale.

¹⁹ S-au luat în considerare date istorice aferente perioadei 2014-2024.

- Depozite neacoperite de o schemă de garantare a depozitelor – valoarea medie de retragere a depozitelor persoanelor juridice la vedere cu dobândă și fără dobândă, la percentila 99,95% a șirului de observații la nivel de bănci individuale.

Figura 27. Distribuirea rezultatelor individuale ca urmare a simulării scenariilor de testare la stres LCR

Indicatorul LCR agregat pe sectorul bancar (291,1%) a înregistrat diminuare în luna martie comparativ cu aprilie (-9,7 puncte procentuale din cauza scăderii volumului rezervei de lichidități cu 2 362,5 mil. MDL sau -6,2%), însă băncile se mențin pe o poziție rezistentă în raport cu riscul de lichiditate, având rezerve solide de active lichide pentru a face față situațiilor de criză.

Rezultatele obținute ca urmare a aplicării primelor patru scenarii de stres pe lichiditatea totală demonstrează că nicio bancă nu se confruntă cu probleme aferente lichidității.

Lista de abrevieri

AEÎ – Asociațiile de economii și împrumut

HHI - Indicele Herfindahl-Hirschman (Herfindahl-Hirschman Index)

HHI_{risk} - Indicele Herfindahl-Hirschman ajustat la risc

IFN – Instituții financiare nebancare

ISF – Indicele de stres financiar

LCR - Indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate (Liquidity Coverage Ratio)

NPL – Credite neperformante

OCN – Organizațiile de creditare nebancare

OCR – Cerințe de fonduri proprii totale (Overall Capital Requirements)

O-SII – Alte societăți de importanță sistemică (Other Systemically Important Institutions)

PIB – Produsul Intern Brut

RCG - Raportul dintre credite și garanții (Loan-to-Value)

RPPI - Indicele prețurilor la imobilul rezidențial (Residential Property Price Index)

RSDV - Raportul dintre serviciul datoriei și venituri (Debt-Service-to-Income)

SAR/BAR – Societăți/ brokeri de asigurări/reasigurări

SUA – Statele Unite ale Americii

VMS – Valori Mobiliare de Stat

Tabloul de risc: Sectorul OCN și AEÎ

Categorie	Indicator	2016				2017				2018				2019				2020				2021				2022				2023				2024				2025
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1
OCN	Numărul OCN																																					
	Numărul de clienți, yoy																																					
	Total Active, yoy																																					
	Împrumuturi acordate, yoy																																					
	Împrumuturi acordate, FX+ atașate, yoy																																					
	Ponderele împrumuturilor FX+atașate în total																																					
	Rata de creștere împrumuturilor neperformante, yoy																																					
	Rata creditelor neperformante																																					
	Rata de creștere împrumuturi PF, yoy																																					
	Rata de creștere împrumuturi PJ, yoy																																					
	Credite bancare și împrumuturi, yoy																																					
	Credite bancare și împrumuturi primite / Capital propriu al OCN																																					
	Capital/Active																																					
	Împrumuturi de la bănci, yoy																																					
	Împrumuturi de la public, yoy																																					
	Împrumuturi de la societăți nefinanciare, yoy																																					
	Împrumuturi de la populație, yoy																																					
	Ponderele creditelor acordate de bănci																																					
	Poziția valutară																																					
AEÎ	Numărul AEÎ																																					
	Creșterea membrilor, yoy																																					
	Creșterea activelor AEÎ, yoy																																					
	Împrumuturi acordate de AEÎ, yoy																																					
	Creșterea numărului beneficiarilor de împrumuturi, yoy																																					
	Creșterea valorii medii a împrumutului, yoy																																					
	Sold credite neperformante, yoy																																					
	Rata creditelor neperformante																																					
	Depuneri de economii, yoy																																					
	Valoarea medie a depunerii atrase de AEÎ, yoy																																					
	Capital/Active																																					
	Ponderele depunerilor <1an în total depuneri																																					

Tabloul de risc: Sectorul Asigurări

Categorie	Indicator	2016				2017				2018				2019				2020				2021				2022				2023				2024				2025
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1				
Societăți de Asigurări	Nr companii																																					
	Total active																																					
	Total active (asigurări generale)																																					
	Total active (asigurări de viață)																																					
	Capitalul statutar achitat (social)																																					
	Capitalul statutar achitat (social) (asigurări viață)																																					
	Rata de Solvabilitate Asigurări Generale																																					
	Rata de Solvabilitate Asigurări de Viață																																					
	Marja de solvabilitate minimă (asigurări generale)																																					
	Marja de solvabilitate minimă (asigurări viață)																																					
	Rezerve tehnice, total																																					
	Rezerve tehnice, asigurări generale																																					
	Rezerve tehnice, asigurări de viață																																					
	Primele de asigurare																																					
	inclusiv primele de asigurare de viață																																					
	inclusiv primele de asigurare calamități naturale																																					
	inclusiv primele de asigurare culturile agricole																																					
	Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite																																					
	inclusiv despăgubiri pe asigurări de viață																																					
	inclusiv despăgubiri pe calamități naturale																																					
	inclusiv despăgubiri culturile agricole																																					
	Gradul de îndatorare (TD/TA)																																					
	Profitul (pierdere) până la impozitare																																					
	ROE (profit net/capital propriu)																																					
	ROA (profit net/total active)																																					
	Rata de lichiditate (asigurări generale)																																					
	Rata de lichiditate (asigurări de viață)																																					

Tabloul de risc: Sectorul Populație

Indicator	2016			2017				2018				2019				2020				2021				2022				2023				2024				2025
	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1
Îndatorare totală																																				
Sold credite bancare																																				
Sold credite în valută și atașate (total)																																				
Sold credite de consum (banci)																																				
Sold credite pentru investiții imobiliare (banci)																																				
Pondere creditelor pentru investiții imobiliare (în totalul credite bancare)																																				
Rata NPL total credite (banci)																																				
Rata NPL credite de consum (banci)																																				
Rata NPL credite pentru investiții imobiliare (banci)																																				
Pondere creditelor bancare de consum expirate																																				
Pondere creditelor bancare pentru investiții imobiliare expirate																																				
Rata de creștere, yoy (total)																																				
Rata de creștere, FX+Atașate, PF, yoy (total)																																				
Rata de creștere, yoy (OCN)																																				
Rata de creștere, yoy (banci)																																				
Rata de creștere, Consum, PF, yoy (banci)																																				
Rata de creștere, Imobil, PF, yoy (banci)																																				
Rata dobânzii la credite bancare noi în mdl, total																																				
Rata dobânzii la credite bancare noi în valută, total																																				
Volum credite bancare noi, total																																				
Volum credite bancare noi, consum																																				
Volum credite bancare noi, imobil																																				
Rata de creștere credite bancare noi, PF, yoy																																				
Standardele de creditare, PF																																				
Standardele de creditare, consum																																				
Standardele de creditare, imobil																																				
Cererea pentru credite, PF																																				
Cererea pentru credite, consum																																				
Cererea pentru credite, imobil																																				
DSTI noi, total																																				
DSTI stoc, total																																				
LTV noi, imobil																																				
LTV stoc, imobil																																				

Tablou de risc: Sectorul imobiliar

[illegible]